

Journaliste Marie-Claire van den Berg kreeg kinderen en besloot het goede (groene) voorbeeld te geven zonder een geitenwollensokkenmoeder te worden. Voor esta gaat ze eropuit om eco-onduidelijkheid de wereld uit te helpen.

EEN (DUURZAAM) WEEKJE WEG

Groene vakantie gehad?

We zijn best bereid iets in te leveren voor een milieuvriendelijker vakantie, maar niet te veel. En we willen er al helemaal niet extra voor betalen. Is duurzaam reizen überhaupt mogelijk? Marie-Claire ging op onderzoek uit.

BOMEN PLANTEN GOED GENOEG?

In mei won cheaptickets.nl de 'GreenSeat Award' omdat je meteen ziet hoe milieubelastend je vlucht is en direct kunt compenseren door bijvoorbeeld bomen te planten. Maar er zijn sceptici die zeggen dat klimaatcompensatie geen zoden aan de dijk zet. De milieuoorganisatie Friends of the earth noemde het zelfs boerenbedrog. Het Wereld Natuurfonds is wél voor klimaatcompensatie. De organisatie ziet geen heil in het planten van bomen, maar wél in het investeren in duurzame energieprojecten die zonder klimaatcompensatie niet van de grond waren gekomen. Die vorm van compensatie draagt vaak het Gold Standard-keurmerk. Volgens het ministerie van VROM is klimaatcompensatie met het Gold Standard-keurmerk de beste manier om CO₂-uitstoot te compenseren. Meer info: www.greenseat.nl, www.cheaptickets.nl, www.klimaatcompensatie.nl.

11,5 miljoen. Zo veel Nederlanders, verwacht de ANWB, gaan deze zomer weer één of een paar weken op vakantie. Bijna acht miljoen van hen kiezen voor het buitenland. In totaal gaan ongeveer 4,4 miljoen mensen met de auto weg. **De bewuste eco-toerist of de bewuste levensgenieter die extra geld uittrekt** voor verre reizen naar onontdekte landen en natuurgebieden, dát zijn vooral toch nog steeds de mensen die klimaat- en maatschappelijk bewust reizen. En van dat laatste moet je je natuurlijk afvragen hoe verantwoord dat is. Neem de in populariteit groeiende bestemming Antarctica: veel mensen die daar zijn geweest, hebben het gevoel dat ze door die reis eindelijk begrijpen wat de ernst van de milieuproblematiek is. Maar het zijn juist de lange vluchten ernaartoe die bijdragen aan het smelten van de ijskappen.

Ik herinner me het ongemakkelijke gevoel toen ik een paar jaar geleden voor mijn werk op safari ging in Afrika. Het kamp waar ik verbleef had alles wat een vijfsterrenhotel moet hebben. Ik sliep in een superde-luxe lodge in de jungle en overdag gingen we met een ruige terreinwagen op zoek naar leeuwen. Toen we die eindelijk hadden gevonden, hoorde ik opeens de motor van een andere jeep en meteen daarna nog een. Daar stonden we dan, een clubje toeristen uit de hele wereld in drie ronkende jeeps, druk fotograferend met onze hightech spiegelreflexcamera's. Nu waren het nog maar drie jeeps, maar wie zorgt ervoor dat het er straks niet dertig zijn? Het eerste onderzoek van NBTC-NIPO naar duurzame

vakanties toonde in maart aan dat duurzaamheid nauwelijks een rol speelt bij het kiezen van een bestemming. Ad Schalekamp van NBTC-NIPO: 'Het weer en de bestemming zijn veel belangrijker bij het plannen van de vakantie. Op zich zijn veel mensen bereid hun gedrag te veranderen, maar als het er echt op aankomt, gebeurt er niets.' De reden waarom is volgens Schalekamp duidelijk: 'Op vakantie wil je ontspannen. Gezellig een paar weken cocoonen met de familie, maar niet met serieuze dingen bezig zijn.' Toch denkt hij dat het de goede kant op gaat: 'Je merkt dat de reiswereld er wat aan wil doen. Er worden vaker bijeenkomsten gehouden en duurzame initiatieven gelanceerd. Zo wordt het steeds eenvoudiger je vlucht te compenseren door bomen te planten. Reisorganisaties worden ook duurzamer. Kijk maar naar Travel Foundation die zich inzet voor het behoud van populaire vakantiebestemmingen. Die doen het echt goed.'

Duurzaam reizen zit in de lift volgens de Algemene Nederlandse Vereniging van Reisondernemingen (ANVR). Mirjam Dresmé: 'We zijn bij de ANVR al sinds 1995 bezig met verduurzaming van de reisbranche. Sinds 2003 moeten de touroperators die bij ons zijn aangesloten verplicht aan duurzaam toerisme doen. Alle tweehonderd touroperators hebben nu een eigen duurzaamheidscoördinator. Dat is voor ons ook belangrijk. Want als we niets doen hebben we als branche over twintig jaar niets meer te verkopen. Maar het gaat niet van vandaag op morgen. We zijn eigenlijk een 'grijze' branche als het gaat om duurzaamheid; er is >

Honderd procent klimaatneutraal op vakantie is bijna niet mogelijk, maar je kunt wel dicht in de buurt komen. Door op wandelvakantie te gaan. Klinkt misschien saai, maar **een betere manier om uit te waaien (of ongestoord bij te praten of te bewegen) is er niet.** Het langst aaneengesloten wandelpad van Nederland (meer dan 700 kilometer) loopt langs onze eigen Noordzeekust. Onderweg kun je eten in leuke strandtentjes en slapen in een hoteltje van bed & breakfast. Meer informatie via: www.northseatrail.nl.

Natuurlijk is het fijn om met een cocktail op een tropisch bounty eiland te zitten. Maar een stuk dichterbij huis, en met tonnen minder CO₂-uitstoot, vind je vaak net zulke bijzondere vakantiebestekjes. Via internet kwam ik terecht bij de biologische boerderij Cinquant in Haps. Boer Paul en zijn vrouw Carien wonen en werken er al hun hele leven. Eerst als biologische varkensboeren, inmiddels als zorgboerderij met eigen streekproducten. De boomgaard werd omgedoopt tot kampeerterrein met een houten droomhuisje. **Vanuit ons bed zagen we de kippen en de geiten en 's morgens werden we wakker gekraaid door de haan.** Er was een hooizolder en een zelfgebouwde speeltuin. We voerden de varkens en kregen notenkoekjes van eigen notenbomen en eieren van eigen kippen. Toen ik 's avonds op de veranda de zon achter de bomen zag zakken, terwijl in de boomgaard de vogels prachtig zongen, kon ik me niet meer voorstellen waarom ik soms zo veel moeite doe om ver op vakantie te gaan. www.cinquant.nl

Op CO₂-neutraal avontuur in eigen land? Reserveer dan de tent van het Verborgten Verblijf (van de bedenkers van Het Betere Boerenbed). Op vooralsnog één plek in Nederland staat midden in het bos een spectaculaire tent in *Out of Africa*-stijl. Koken doe je in de houtgestookte buitenkeuken, wassen met water uit een grote ton.
www.verborgtenverblijf.nl

‘Minder vliegen is misschien beter voor het milieu, maar niet voor kwetsbare economieën’

> tijd nodig om dat te veranderen. Minder vliegen is misschien beter voor het milieu, maar niet voor de kwetsbare economieën in die verre landen. Die leven vaak van toerisme en gaan kapot als wij niet meer komen. De mobiliteit van de mens hou je toch niet tegen, dus dan kun je maar beter kijken hoe je het zo goed mogelijk kunt doen. Door bijvoorbeeld je uitstoot te compenseren. Touroperators doen ook echt hun best. Zo proberen ze hun accommodaties zuiniger te maken en de lokale economie beter te steunen.’

Die woorden klinker mooier dan ze werkelijk zijn, zo blijkt uit promotieonderzoek van wetenschapper Desirée Verbeek. Zij promoveerde op duurzaam toerisme en concludeerde ook dat het nog steeds niet echt van de grond komt. In vergelijking met bijvoorbeeld de voedingssector waar je steeds meer milieuvriendelijke initiatieven ziet, vond Verbeek dat de ontwikkeling van groene vakanties vrijwel niets was opgeschoten. Ook volgens het NBTC-NIPO beschikt geen van de grote algemene touroperators over een echt duurzaam imago. Arke en Holland International springen er nog het beste uit, maar er valt nog veel te verbeteren volgens het onderzoeksbureau. Eke Eijgelaar is onderzoeker duurzaam toerisme aan het NHTV Centre for Sustainable Tourism and Transport.

Sinds hij zich verdiept in de klimaatconsequenties van ons vakantiegedrag, vliegt hij alleen nog als het echt niet anders kan. Eijgelaar: ‘Reisorganisaties werken inderdaad aan duurzamer beleid, maar vaak alleen daar waar het makkelijk is, zoals bij het doorvoeren van energiebesparende maatregelen voor de accommodaties. Aan het vervoer willen ze hun vingers liever niet branden, terwijl juist dáár veel te verbeteren valt. Touroperators zouden veel serieuzer andere bestemmingen moeten gaan aanbieden. Treinreizen door Europa bijvoorbeeld in plaats van vliegvakanties naar Thailand en Kenia. Dat vereist een enorme omslag in denken, maar alleen zo kun je echt structureel iets veranderen. Reizen naar bestemmingen als Antarctica moeten we vermijden. Met zo’n reis stoot je bijna net zo veel CO₂ uit als de gemiddelde Nederlander in een heel jaar. Het argument dat die reizen je bewuster maken van de klimaatproblematiek vind ik onterecht. Als je met eigen ogen wilt zien wat de gevolgen zijn van de opwarming van de aarde, ga dan met de trein naar de Alpen. Daar zie je pas écht hoe snel de gletsjers smelten. Je vlucht afkopen door bomen te planten klinkt aardig, maar is een druppel op de gloeiende plaat. Bomen verlagen de uitstoot van die vliegtuigen immers niet. Er is echt maar één manier om duurzamer te reizen: veel minder vliegen.’

Het Europees Centrum voor Eco en Agro Toerisme, Eceat, is de uitgever van de Groene Vakantie-gids. De gids is ook online te raadplegen. Op de site staan **honderden adressen van biologische en milieuvriendelijke vakantieadressen in Europa.** De meeste van die adressen zijn bestaande of oude boerderijen die een deel van hun erf hebben ingericht als camping. Sommige boeren hebben ook een paar vakantiehuizen op hun erf. Vaak is er ook een biologische landwinkel waar je lokale producten kunt kopen en soms mag je de boer helpen met het werk op de boerderij (wat vooral voor kinderen een feest is). Het is de ultieme manier om met respect voor de natuur op vakantie te gaan: je steunt de boeren financieel, maar komt zelf ook op prachtigste afgelegen stukken natuur.
www.eceat.nl

MAATJE KLEINER

Op www.vakantievoetafdruk.nl kun je laten uitrekenen hoe zwaar je de aarde belast met je vakantiegedrag. De jaarlijkse Vakantievoetafdruk van de gemiddelde Nederlander is 4700 m². Tot mijn schrik was mijn eigen vakantieafdruk met één weekje Canarische Eilanden al groter dan het gemiddelde. Om zo’n grote vakantievoetafdruk te halen, zou ik zes weken in eigen land op vakantie kunnen! De site geeft ook tips over hoe je je vakantieafdruk kunt verkleinen.

TIPS VOOR EEN DUURZAME(RE) VAKANTIE

- › Koop geen grote gezinsauto alleen omdat dat handig is voor de vakantie. Beter voor het milieu is een kleine auto kopen en een grote, zuinige auto huren voor de vakantieperiode. Die combinatie zorgt gemiddeld voor 300 tot 700 kg minder CO₂ per jaar.
 - › Kies voor één lange vliegvakanties in plaats van meerdere korte. Het liefst een directe vlucht.
 - › Blijf vaker dichterbij huis of kies voor een bus- of treinvakantie.
 - › Ga na of je uitgaven op je vakantiebestemming ten goede komen aan bijvoorbeeld de natuurbescherming en de lokale economie.
 - › Check wat de accommodatie waar je naartoe gaat doet om de milieubelasting te beperken.
 - › Koop geen foute souvenirs (van beschermde of bedreigde dieren en planten).
- Meer informatie: www.wnf.nl, www.milieuentraal.nl.

Ingrediënten:
 1 pak Alpro[®] soya Reepjes
 1 krop Romeinse sla
 8 sneetjes valkoren brood
 100 g stuk Parmezaanse kaas (optioneel)
 Alpro[®] soya Bakken & Braden
 olijfolie

Voor de dressing:
 1,4 blik Alpro[®] soya
 Tofu Basis
 1 theelepel Dijon mosterd
 1/2 citroen rasp en sap
 1 el olijfolie
 1 leenige knoflook
 50 gram geraspte Parmezaanse kaas
 zout en peper

Caesar salade met Alpro[®] soya Reepjes

- Snijd het brood in grove stukken en besprenkel deze met olijfolie. Leg ze op een bakplaat en rooster ze 10 minuten op 200°C.
- Bak de Alpro[®] soya reepjes in de koekenpan in een scheut Bakken & Braden.
- Was en droog de Romeinse sla. Snijd met een dunschiller dunne plakjes Parmezaanse kaas.
- Doe alle ingrediënten voor de dressing in een maatbeker. Meng ze met een staafmixer tot een gladde saus.
- Meng de sla, de croutons en reepjes samen met 3 eetlepels dressing en garneer de salade met de Parmezaanse kaas.

Kijk voor nog meer lekkere recepten en leuke kookvideo's op www.maandagvleesvrij.nl

Andy McDonald

Wist je dat...

Je met Alpro[®] soya vleesvarianties kunt sparen voor 2 gratis toegangskaarten voor de voorpremière van de 3D familiefilm *Sammy's Avonturen* op zondag 1 augustus? Kijk snel op de actieverpakking!

